

Vetenskapsrådet

Datum
2016-05-16

Diarienummer
1.1.3-2016-613
N2015/08335/ITP

Handläggare
Kristina Sundbaum

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande

Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden (SOU 2015:91)

Vetenskapsrådet har granskat utredningens förslag främst utifrån sitt uppdrag att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom samtliga vetenskapsområden.

Digitaliseringens transformerande kraft

Vetenskapsrådet instämmer i att Sverige skyndsamt måste göra strategiska vägval för att säkerställa en framgångsrik digital transformation, vilket inte minst för offentlig verksamhet kräver ett helhetsgrepp och en långsiktighet, både i samverkan och i prioriteringar.

Vetenskapsrådet delar uppfattningen att offentlig verksamhet måste vara proaktivt för att förverkliga digitaliseringens möjligheter i Sverige. Vi ser samtidigt en risk i att incitamenten för verksamhetsförändring i offentlig verksamhet ännu är för svaga för att vara den drivande kraft och det kontinuerliga stöd för digitalisering som krävs. Att vända om perspektivet för makt, ansvar, prioriteringar och verksamhet, kräver särskilt kraftfulla insatser inom offentlig verksamhet.

För en effektiv digital transformation anser vi att det krävs tydliga prioriteringar i uppdragen till offentliga verksamheter.

Bedömningar och förslag

Vetenskapsrådet stödjer utredningens val av strategiska områden som bör beaktas i den framtida digitaliseringspolitiken. Vi framhåller särskilt vikten av ett kompetent och proaktivt ledarskap på alla nivåer i offentlig verksamhet.

Vetenskapsrådet anser vidare att det finns ett behov av samverkan på nationell nivå mellan forskningsfinansiärer, forskningsutförare och aktörer inom näringsliv, övrig offentlig verksamhet och civilsamhälle, för att öka genomslaget och nyttan av digitaliseringen.

Vetenskapsrådets kommentarer på utredningens förslag

4.3 Kontinuerligt statligt engagemang för att främja digitaliseringen i samhället

Vetenskapsrådet instämmer i förslaget att de nationella insatserna för att främja användningen av digitaliseringens möjligheter behöver innefatta systematisk kunskapsuppbyggnad och stöd för offentlig verksamhets utvecklingsarbete. Vi ser en risk i att enskilda verksamheters egna initiativ till digital transformation kan komma att bromsas i väntan på en utredning för att ta fram ett förslag för organisering av det kontinuerliga statliga engagemanget.

Vi stödjer regeringens förslag att ge SCB i uppdrag att lämna förslag till hur officiell statistik bör utvecklas för att bättre fånga effekter av digitaliseringen.

4.4 Regelverk som fungerar i och för den digitala omställningen

Vetenskapsrådet stödjer förslaget att tillsätta en utredning för att kartlägga digitaliseringsförsvårande lagstiftning i samhället.

4.5 Kompetens för det digitala samhället

Vetenskapsrådet stödjer utredningens förslag att regeringen bör anslå medel för att genomföra ett program för ett digitalt kompetenslyft hos chefer och ledare i kommuner, men anser att det är angeläget att en sådan satsning riktas mot ledare *i hela den offentliga verksamheten* för att skapa incitament för att vara proaktiv och ledande för digitaliseringen i Sverige.

Vetenskapsrådet ser behov av ett motsvarande uppdrag liknande Tillväxtverkets uppdrag att inrätta ett program för att främja näringslivets digitalisering, för att främja den offentliga verksamhetens digitalisering.

4.6 Infrastruktur för att främja digitaliseringen

Vetenskapsrådet instämmer i att it-infrastruktur och bredband har en avgörande betydelse för att göra det möjligt att erbjuda digitala tjänster som motsvarar förväntan hos användare.

Vetenskapsrådet ser stora behov av och möjligheter med att samordna digitala tjänster för att effektivare nyttja befintliga resurser mellan grupper av myndigheter med gemensamma behov, inom sektorer eller inom hela staten. Tydligare direktiv från regeringen rörande samverkan skulle främja digital samverkan inom staten.

4.7 Datadriven innovation för tillväxt och välfärd

Vetenskapsrådet delar utredningens uppfattning att datadriven innovation kan bidra till att effektivisera offentlig förvaltning och utforma bättre offentliga tjänster.

Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet ser positivt på förslaget att ta fram en nationell strategi för datadriven innovation. Vi anser att det är särskilt viktigt med gemensamma specifikationer (standarder och praxis) för att främja innovation baserat på öppna data – både stora och små.

Vetenskapsrådet vill också betona vikten av att använda forskningsdata för datadriven innovation. Att förbättra möjligheterna för forskningsutförare att öppet publicera forskningsresultat utan tekniska och ekonomiska hinder, är essentiellt för att möjliggöra datadriven innovation och forskning som bidrar till samhällets utveckling. Av särskild vikt är att man tar i beaktande behov av storskaliga datamängder och de kostnader de kräver.

Vi stödjer också förslaget att inrätta ett nationellt kompetenscenter kring metoder för insamling, analys och nyttiggörande av stora datamängder.

4.8 Säkerhet och integritet i en digital värld

Vetenskapsrådet delar utredningens uppfattning om att säkerhet och integritet bör vara ett långsiktigt strategiskt område. Lagstiftning bör stödja digitaliseringen utan att säkerhet och integritet går förlorade.

4.9 Rekommendationer – upphandling för innovation och digitalisering

Vetenskapsrådet framhåller vikten av digitaliseringsfrämjande upphandling för att stödja behov av snabb och effektiv transformation. Vi ser en viss risk i att krav på samverkan mellan upphandlande kunder kan minska flexibilitet.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Sven Stafström i närvaro av förvaltningschefen Ann Fust, chefsjuristen Anna Hörnlund. Föredragande var enhetschef Kristina Sundbaum. I ärendets handläggning har också Carin Carltoft, digital strateg, deltagit.

Sven Stafström
Generaldirektör

Kristina Sundbaum
Enhetschef, enheten för
digital kommunikation